

O I S O V I N Y

Nepostradatelný informační a inspirační zdroj pracovníků býv. OIS

Pravicový, liberálně-konzervativní chem.inž. občasník. Založeno r. 1996

Slovo úvodem

Dostáváte do rukou jubilejní 150-té číslo *OISovin* a to už je slušná řádka. Za ty roky nás osud rozfoukl do nejrůznějších stran, a kdo dnes ještě ví, co to OIS vlastně byl? Hezké to bylo hlavně proto, že jsme byli mladší a plni ideálů, protože sametový revoluční kvas nebyl ještě tak daleko. Svým způsobem jsme možná také byli svobodnější, než dnes, protože politická korektnost byla zvláště u nás ještě na houbách a spousta svazujících zákonů a regulací nestačili ještě politici schválit. Svět vypadal, jako dobré místo k žití, které se bude vyvíjet jen k lepšímu. Svět, zvláště v naší zemi, vypadá stále jako dobré místo k žití, jen už si málokdo myslí, že se vyvíjí k lepšímu. Nezávidím svým potomkům, jaké problémy budou muset řešit, i když věřím, že se s nimi nakonec vypořádají.

No, listopad nemá jinak moc dobrou pověst. Snad jen sv. Martin se svým bílým koněm a svatomartinským vínem, případně husou to vylepšují. Zbytek je už o zkracujících se dnech, foukání ze strnišť a plískanicích. Vzduch zvolna zaplní vůně tlejícího listí, zmaru a smrti... Ne, nechci být pesimistický, i v dešti může být krásně, když je krásně vám po duši. Tak ať je!

Motto

Historie se opakuje dvakrát, jednou jako tragédie, podruhé jako fraška.

Z citátů, reklam, inzerátů a...

„Když má svoboda adjektivum, je to vždy skrytá forma totality.“ (*stejně tak korektnost ...*)

„Armáda beranů, kterou vede lev, je silnější, než armáda lvů, kterou vede beran.“

„Za každou minutu hněvu ztrácíš 60 vteřin štěstí.“

„1984 jsem myslel jako odstrašení, ne manuál!“

George Orwell

„Člověk, který se usmívá, když mu jde všechno špatně, už vymyslel, na koho shodí vinu.“

„Udělat cokoli blbovzdorným je nemožné, protože blbci jsou ohromně vynalézaví.“

„Jsou tři etapy života: mládí, střední věk a vypadáte dobře!“

Víte, že?

- O zajímavé knize.... <http://jdem.cz/aaaa8>
- Mozek je úžasný orgán, pracuje po celý život 24 hodin denně. Pauzu si dá jedině, když se zamilujete nebo píšete písemku.
- Budeme léčit mozkové nádory virem zika? Otvírá se zajímavá perspektiva. <http://jdem.cz/der8j3>
- Londýnskou kanalizaci ucpala už podruhé obrovská masa vysráženého tuku, vlhčených ubrousků, plenek, kondomů a špíny. Je tvrdá jak beton, 230 metrů dlouhá a váží asi jako dva dvoupatrové autobusy. Přece jen bychom asi měli rozlišovat mezi záchodovou mísou a odpadovým kontejnerem.
- Jak poznat, jestli člověk v předchozích dnech pil alkohol? <http://jdem.cz/dfjt24>

Zajímavá matematika

Jak velké může číslo být? No přece to největší je nekonečno. Ale to je přece jenom takové nekonkrétní číslo, my máme rádi čísla s konkrétní velikostí, jasně definovaná a pojmenovaná. Jména čísel v češtině a vůbec v Evropě jsou založena na Pelletierově systému <http://jdem.cz/deppq2>. Jinak je tomu v Americe, odtud chybné překlady amerického *bilion*, což je naše *milarda*. Ale jsou čísla, která vyčuhují. *Googol* je

číslo 10^{100} . *Googplex* je číslo $10^{10^{100}}$ čili 10 na destátou a to stou (ani Word to neumí napsat). *Grahamovo číslo* je nepředstavitelně větší než ostatní známá velká čísla jako *Googol*, *googolplex*, a dokonce větší než *Skewesovo číslo* a *Moserovo číslo*. Ve skutečnosti je pozorovatelný vesmír příliš malý, aby obsahoval běžnou digitální reprezentaci *Grahamova čísla*. Nejde ani zapsat, je definováno řešením problému <http://jdem.cz/depp35>, ale kupodivu víme, že posledních 10 čísel *Grahamova čísla* je ... 2464195387. Je také *Bentleyovo číslo* jako součet řady šíleně narůstajících čísel. Čísla mohou být tak velká, jak jen chceme. Jednou z nejlepších věcí na číslech je právě to, že neexistuje největší číslo. Vždy k němu může přičíst jedničku. K čemu jsou však taková čísla dobrá, když už nemají hmotnou fyzikální reprezentaci, protože přesahují počet částic ve vesmíru.? Jen dokumentují hlubiny matematiky, jako když se malíř pokouší namalovat nekonečno. A také odražejí důvtip lidské mysli.

Ohrožuje globalizace biosféru?

Globalizace je prostě fakt, který nám nezbyvá, než vzít na vědomí. Vzdálenosti se zkrátily a cestovat na druhý konec světa nebo na dříve odlehlá místa není problém. Supermarkety se množí a všude se setkáte s podobnými jogurty, coca-colou nebo pracími prášky. Internet a sociální sítě opřádají planetu do svých tenat. Začala však už dávno před lety.

No dobře, ale co to má společného s biosférou? Kupodivu hodně. Například ve Francii se potýkají s invazí sršní čínské (Vespa velutina), které se sem dostaly patrně se zásilkou keramiky okolo roku 2004. Jedná se o druh trochu menší a tmavší než je naše sršeň. Ty vnikají do včelích úlů včel mnohem častěji. V Číně a Japonsku, odkud tato sršeň pochází, se včely umí bránit tak, že včelí dělnice doslova obalí sršní průzkumnici a zahubí ji kombinací vysoké teploty a vysoké koncentrace oxidu uhličitého. Toho však evropské populace včel schopné nejsou, sršeň pouze zaženou, ale nezabijí. Díky tomu se sršni o úlu od průzkumnice dozví a nájezdná sršní letka se může brzy ke včelám vrátit. A to ve větším počtu.

V několika státech USA se v posledním období značně zvýšil počet případů Západonilské horečky. V Texasu bylo v průběhu letošního léta zaznamenáno již více než 1000 infekcí a 40 úmrtí. Oficiální úřady varují, že narůstající trend může pokračovat až do příchodu mrazů. Tato původně Africká viróza postihující centrální nervový systém se v USA usadila prostřednictvím migrujících ptáků či dovezených komárů v roce 1999 a ve státě Texas se vyskytuje jen od roku 2002. Letošní počet případů je přitom nejvyšší za celou historii. To platí i o některých dalších federálních státech USA, např. Oklahomě. Na celém území USA bylo zatím letos hlášeno následkem infekce virem Západonilské horečky celkem 65 úmrtí. V České republice se objevila už v roce 1997 díky turismu.

Jak se lidé díky dostupnější zdravotní péči přemnožují, jejich sídla expandují i do oblastí ještě donedávna vyhrazených jen divoké zvěři. Divoká a hospodářská zvířata se dostávají do kontaktu a předávají si nemoci. Tak se rozšířila i virová horečka *nipah* v Malajsi. Rezervoárem viru jsou kolonie kaloňů, ze kterých virus přechází na domácí prasata a kočky a od nich se nakazí lidé. Lidé cestují jako nikdy v historii, a tak letecky převést infekci typu eboly do Evropy nebo USA není problém. Čas od času se společnost děsí invazních chorob jako SARS, prasečí či ptačí chřipka.

Ale jsou i méně dramatické efekty. Dodnes bojujeme s invazní rostlinou *Bolševnik velkokopý*. V Česku pravděpodobně nechal vysadit první bolševníky kníže Metternich, první záznam o jejich pěstování v parku

zámku Kynžvart pochází z roku 1862 (vysazen byl ale patrně mnohem dříve, car Alexandr I. měl darovat semena bolševníku Metternichovi během Vídeňského kongresu, který probíhal v roce 1815). První zplanělé jedince v okolí objevili v roce 1877. Obdobně vodní toky v subtropích ohrožuje a dusí vodní hyacint, který si jako půvabnou rostlinu vozili lidé z Brazílie. Populaci původních raků v severních Čechách decimuje rak pruhovaný, který se k nám dostal z Ameriky. Vzhledem ke své nenáročnosti na prostředí převažuje nad ostatními druhy. Kromě toho přenáší račí mor, který je pro původní raky smrtelný. V lese můžete potkat mývala, psíka mývalovitého či norka a v současné době na Zlínsku bojují s africkým morem prasat. Naše alergiky čím dál víc trápí invazní ambrozie. Z celkového počtu 1454 nepůvodních druhů rostlin a 595 druhů nepůvodních druhů živočichů vyskytujících se na území České republiky je za invazní považováno 61 druhů rostlin a 113 druhů živočichů. Už i EU si je vědoma tohoto problému a tak vyhlásila klatbu na invazní druhy.

Je tedy globalizace zlem? To je příliš lidská otázka. Je prostě stadiem vývoje druhu, který se na této planetě poněkud přemnožil. A jako prakticky všechny fenomény má své kladné i záporné stránky. Ale trváte-li na lidských otázkách – tak příroda to sleduje a až toho bude příliš, tak zasáhne. Jestli to bude nějaká agresivní choroba, civilizační degenerace, rozšíření alergie nebo něco, co si dnes nedovedeme představit, to nechme na ni. Dá to zase do pořádku, obnoví rovnováhu a možná zase bude fandit jinému živočišnému druhu, jako hlavnímu predátoru.

Kalendárium

listopad -486 Umírá Dareios I., perský král

26.11.1276 Přemysl Otakar II. skládá přísahu věrnosti římskému králi Rudolfovi Habsburskému a odevzdává praporec pěti lén Čechy, Morava, Štýrsko, Rakousy, Korutany. Rudolf mu vrací pouze dva - praporec Čech a Moravy - Přemysl tak přichází o všechny alpské země a Chebsko. Je zproštěn říšské klatby.

21.11.1344 Vysvěcení prvního pražského arcibiskupa Arnošta z Pardubic

29.11.1378 Umírá v Praze císař Karel IV.

19.11.1493 Kryštof Kolumbus přistál u břehů Portorika. Nazval ho Ostrovem Jana Křtitele

3.11.1532 Parlament schválil *Act of Supremacy*, kterým se Jindřich VIII. stal hlavou anglikánské církve

8.11.1620 Bitva na Bílé hoře

28.11.1695 Jan Sladký Kozina popraven v Plzni (v místě dnešního Prazdroje)

1.11.1781 Svoboda náboženství patentem Josefa II., toleranční patent

17.11.1869 Otevření Suezského průplavu

7.11.1893 Stát Colorado udělil ženám volební právo

7.11.1917 Velká říjnová socialistická revoluce

26.11.1917 Byla založena nejslavnější hokejová soutěž světa – kanadsko-americká NHL.

11.11.1918 Konec *První světové války*.

14.11.1918 Oficiální vyhlášení republiky sněmem a volba prezidenta a předsedy vlády

9.11.1923 Hitlerův neúspěšný 'pivní puč' v Mnichově.

30.11.1938 Emil Hácha zvolen prezidentem republiky

30.11.1939 SSSR zahájil válku proti Finsku - válka 'zákopová', 'zimní válka'

29.11.1943 Schůzka Velké trojky v Teheráně (druhá fronta)

1.11.1956 Maďarská vláda I. Nagye ohlásila vystoupení z Varšavské smlouvy a neutralitu. Vpád ruských tanků.

22.11.1963 Při atentátu zastřelen prezident USA John Fitzgerald Kennedy

- 15.11.1983 Kyperští Turci vyhlásili *Severokyperskou tureckou republiku*. Uznána dosud jen Tureckem.
- 17.11.1989 Masakr studentů na Národní tř. v Praze, počátek sametové revoluce
- 7.11.2013 ČNB devalvovala českou korunu na 27 Kč/€ (8%)

Mohli bychom být nejšťastnějším národem v Evropě

Nedávno jsem vyslechl na stanici rozhovor dvou mužů, kteří se po delší době potkali. „Tak, jak se máš?“ „Ale, furt makám, někdo v týhle zkurvený zemi makat musí“. To vyjadřuje nejen častou náladu, ale i prapodivnou tendenci stydět se za to, že by vše mohlo být dobré a my spokojení. Přitom všechny charakteristiky ukazují, že nikdy jsme se neměli lépe, než teď. Nejnížší nezaměstnanost v EU, ve srovnání s jinými fungujícími zdravotnictví na vysoké úrovni, žádné teroristické atentáty a nepřizpůsobiví imigranti. Na našich ulicích je relativně bezpečno, vybavení domácností na úrovni, jezdíme si na dovolené do zahraničí, laciné pivo. Máme jeden z nejnižších poměrů chudých vůči bohatým. Hospodářství roste tak, až se podnikům pracovníků nedostává. Jen politici to kazí svým chováním a hašteřením. Ale ti na naši životní úroveň už našťestí mají z krátkodobého hlediska pramály vliv.

Jistě znáte bonmot o tom, zda lahev naplněná na 50% je poloprázdná nebo poloplná. A o tom to totiž je. O pocitu štěstí a spokojenosti mnohem více, než objektivní okolnosti rozhoduje náš vnitřní stav. Jemná rovnováha či nerovnováha mozkových přenašečů a blokátorů. Malá množství látek, která buď jsou, nebo nejsou. Je to tedy otázka genetiky a my Češi jsme dost masově zdědili geny skepse? Ne tak docela. Geny jsou jedna věc a určují tak nějak tendenci, kam by se to mohlo ubírat a náš přístup a snažení teprve doformuje, kam se to skutečně ubírat bude. Je to o pozitivním myšlení, které vám nakonec ovlivní i ty koncentrace přenašečů v mozku.

Já jsem byl do svých 45ti let celkem normálním spěchajícím člověkem. Kupoval jsem si zajímavé knihy, které jsem neměl čas číst a těšil jsem se, jak si je „jednou“ přečtu. Pak mě najednou cosi osvítilo a já si lehce otřesen uvědomil, že „jednou“ je chiméra a nikdy nebude, že žiju tady a teď a že už jsem za polovinou života. Začal jsem žít a vážit si každého dne, knihu si kupuju jen tehdy, když si ji chci okamžitě přečíst. Přestala mě štvát řada věcí kolem nás, a začal jsem si všimát víc toho hezkého, příjemného. Protože chci si přečte zbytek života užít, ne ho pronadávat. Znáte jistě každý ze svého okolí pár takových věčných nespokojenců, kteří by si raději ukousli jazyk, než by něco pochválili.

Řeknete si, no dobře, ale jak na to? Univerzální recept asi není, i když řada knih o pozitivním myšlení návody poskytuje. Mně se osvědčilo se hlavně zastavit a všimát si věcí okolo sebe. Hledat, co je pěkné a co se mi líbí. A tak jsem se naučil oceňovat krásu květin i krajiny, ale též matematiky a fyziky či tajemství vesmíru. Zajímá se a mít koničky je rozhodně to správné vykročení. Protože jsem člověk od přírody líný, začal jsem bojovat s prokrastinací (odkládáním na později). Raději hned vysaju, dojdou na nákup či s odpadky, když mi žena řekne, než aby nade mnou viselo jako Damoklův meč vědomí, že ještě něco budu muset udělat. A ono to funguje a osvobozuje.

A tak na otázky, jak se mám, odpovídám upřímně, „Je to moc fajn, jen ať to vydrží“. A nic na tom nemění fakt, že mě občas zabolí kyčle nebo že kvůli péči o málo pohyblivou maminku už nemůžeme jezdit na dovolené nebo výlety delší půl dne. Je přece tolik krásných a zajímavých věcí, které možná už ani nestihnou poznat a prozkoumat. Zkuste to také – uleví se vám.

Humorně o entropii

Souvislost druhé věty termodynamické a paradoxu uklizeného bytu není na první pohled zřejmá. Zvláště ženám činí potíže pochopit, že neustále se objevující nepořádek v bytě nesouvisí s životními projevy partnera a potomků, ale je naprosto obyčejným projevem působení přírodního zákona.

Představte si modelovou situaci. Chystáte se na dovolenou a po zabalení všech věcí a duševním strádání sestávající z přemýšlení o tom, na co jsme

zapomněli, se vaše drahá polovička pustí do generálního úklidu bytu. Na vaši lehce hysterickou otázku, způsobenou cestovní horečkou, co že to dělá, se vám dostane odpovědi, že se po dovolené nechce vracet do neuklizeného bytu. Fajn. Je uklizeno, odjedete, nic nezapomenete, prožijete příjemnou dovolenou, přijedete zpátky, odemknete a žena hrůzou vytřeští oči, protože v bytě, který byl před odjezdem krásně uklizený, panuje viditelný nepořádek, všude plno prachu. Tedy jejím okem viditelný. Vy samozřejmě nic nevidíte. Tento problém s pořádkem je znám jako paradox uklizeného bytu.

Jiný příklad. Koupíte si propisovačku. Jak dlouho asi myslíte, že vám vydrží? Kdo může opravdu s klidem prohlásit, že ji vyhodil, protože v ní došla náplň? Známe sice několik takových lidí, ale já mezi ně nepatřím. Považuji za naprosto normální, že v určitém časovém okamžiku se propiska rozhodne zmizet a také tak učiní. Stejně tak klíče.

Dalším příkladem je takzvaný ponožkový paradox. Dámy určitě znají. Ponožkovým paradoxem nazýváme skutečnost, že z čistícího procesu, kdy do procesu vložíme určité množství ponožkových párů, se nám vrátí jejich podstatně menší množství a dále pak blíže neurčené množství jednoponožek, které nabývají různých forem pravolevosti. Prostě, část ponožek se rozhodne a zmizí.

Tyto na první pohled nesourodé procesy mají jedno společné. Jsou důsledkem působení přírodních zákonů. Konkrétně v tomto případě důsledkem *entropie*. Pojem entropie je velmi tajemný a v podstatě nikdo neví, co to slovo znamená. *dle netu*

Perličky ze školní lavice o potravě

Cukr je rafinovaný, protože se po něm tloustne. Právý hovězí vývar se dělá ze dvou kostek. Švestkové knedlíky dělíme na jídlo a pecky. Sardinkám se uřezávají hlavy, aby se vešly do konzervy. Děda povídal, že alkohol sice kazí zrak, ale že má radši brejle než žizeň. Tatínek řekl, že na svůj svátek nechal pít, ale neví kde. Tři potraviny, bez kterých člověk nemůže žít, jsou snídaně, oběd a večeře. Experiment je třeba to, když maminka něco uvaří a my hádáme, co to je. Rybí maso je zdravé, protože obsahuje mnoho fosforu, který je smrtelně jedovatý. Jídlo musíme dojídat, aby ho mouchy nerozňasely po ostatních lidech. Včelím medem neplýváme, protože se nevyvrábí, ale vzniká poctivou prací. Konzervy nám uchovávají potraviny, ale jen do té doby, než se zkazí. Jsou zdravé, neboť obsahují hodně železa. Alkohol zkracuje život, protože se po něm pořád spí. Opilci páchají pod vlivem alkoholu i sebevraždu a druhý den o tom ani nevědí. Náš děda říká: „Rum je jed.“ Ale nejvíce je otrávený, když ho nemá. Česnek je zdravý pro lidi, ale společnost ho nesnáší.

Pozitivní myšlení je dar, ale ...

Je jasné, že ti, kteří myslí pozitivně mají snazší a hlavně radostnější život, než ti věční brblalové, kterým se nikdy nezavděčíš. Pozitivně jde všechno snáz a víc si to užijeme.

Ale, nesmí se to stát ideologií. Když šéfové po nás vyžadují usměvavé nadšení v práci a „mám se skvěle“ chtějí po pozdravu slyšet naši známí, je zle. Snažit se pořád být šťastní je nebezpečný hazard a „emocionální kapitalismus“ udělal ze štěstí zboží a politici později politickou korektnost. Naše myšlenky a emoce měly odrážet svět kolem. Když se stane něco špatného, měli bychom si o tom dovolit mít negativní myšlenky a pocity, protože tak to cítíme. „Čas od času je svět báječný, jenže někdy je i tragický. Lidé nám za života umírají, ztrácíme je... A kdybychom měli dovoleno mít jen pozitivní myšlenky, potom by nás realita zasahovala ještě intenzivněji, kdyby k tragickým událostem došlo – a ono k nim dochází.“ říká dánský psycholog Svend Brinkmann.

dle netu

Spomienka na sedem divov socializmu:

1. Každý mal prácu.
2. Hoci mal každý prácu, nikto nič nerobil.

3. Hoci nikto nič nerobil, plán sa plnil nad 100 percent.
4. Hoci sa plán plnil nad 100 percent, nikde ničoho nebolo.
5. Hoci nikde ničoho nebolo, predsa mal každý všetko.
6. Hoci mal každý všetko, predsa všetci kradli.
7. Hoci všetci kradli, nikdy to nikde nechýbalo.

Kozákov

Řešení úlohy: byla jen pro zamyšlení

A slovo závěrem

Za mého dětství se v listopadu recitovalo: „*Rudou barvou dneska září sedmička v mém kalendáři...*“ a chodilo se s lampionem do průvodu. V mládí jsme si pak dělali legraci, že ti bolševici *Velkou říjnovou socialistickou revolucí* zpackali a udělali ji až v listopadu. Dnes po ní ani pes neštěkne a to je dobře. Jako mnoho revolucí přinesla nepředstavitelnému množství lidí neštěstí. Je však součástí vývoje a ukazuje, že zdravý lidský rozum musí být vždy ve střehu a nesmí podléhat populizmu a snadným libivým řešením. Patologický mocichtivý jedinec se pak vždy najde.

Multisvět

Na naší zeměkouli existuje vedle sebe vždycky víc světů zároveň. Svět bezdomovců, svět lidí bez práce, svět lidí v IT a byznysu, svět živnostníků, svět studentů a věčných studentů, svět politiků... Neexistuje jenom jeden svět. Pokud tyto světy žijí v relativní nezávislosti a moc se neprolínají je dobře a období stability. Problémy nastávají, když tyto světy začnou mít mnoho styčných bodů a třecích ploch. Pak nastávají problémy, nestabilita a konfrontace. Proto byla tak stabilní společnost za vrcholem feudalizmu, kdy každý věděl, kde je jeho místo a přejít z jednoho světa do jiného bylo velmi obtížné. Narušili to až vznikající kapitalisté svoji potřebou pracovní síly.

Taková strukturalizace světa je přirozenou tendencí, vyjádřenou už lidovou moudrostí „*vrána k vráně si sedá, rovný rovného si hledá*“. Uchylujeme se do bubliny nám podobným, s podobnými problémy a starostmi. S nimi sdílíme know-how jak v životě obstát nebo aspoň přežít. Tyto bubliny, které mají i roli ochrannou, vytváří společenskou pěnu. Vzdálené bubliny netuší nic o problémech a zákonech panujících v jiných bublinách. Je jen málo příležitostí, kdy jsou tyto světy vystaveny společné výzvě. Těmi mimořádnými jsou třeba války či revoluce. Ty jednotlivé bubliny pěny „vypráskají“ a všechny na čas soustředí do jedné nebo několika velkých bublin. Velké bubliny jsou ovšem nestabilní a po čase zase kolabují v pěnu. Těmi normálními situacemi jsou pak třeba volby a občanské úkony. Je logické, že členové různých světů k nim přistupují s totálně odlišnými cíli a motivy. A vládnoucí elity, ucházející se o hlasy, volí takové metody, aby motivovaly zejména ty nejpočetnější bubliny. Odtud plyne i další moudrost, že lid má takovou vládu, jakou si zaslouží.

Tak jsme zvolili parlament a uvidíme, co bude. Babišovo vítězství nepřekvapilo, snad jen svojí výší, překvapením byl Okamura, Piráti a návrat ODS. Většina klasických stran vyšla dost zkrátka. Parlament je teď dost nesourodá směsice a sestavit vládu nebude jednoduché. Zvláště, pokud budou politici dávat přednost osobním animozitám před možností realizovat svůj program, aspoň v rámci kompromisu, kterým politika je.